

Pedagogisch werkplan Hoera Grashoek

Peutergroep De Horizon

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan	3
1.1 Algemene doelstelling	3
1.2 Visie	4
1.3 Pedagogisch klimaat	4
1.4 Groepsindeling	6
1.5 Dagritme	6
1.6 Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)	6
1.7 Zorgstructuur	10
1.8 Ouderbetrokkenheid	13
1.9 Medewerkers	14
1.10 Wenbeleid binnen Hoera	16
1.11 Beleid rondom extra dagdelen	16
1.12 Open deurenbeleid en vierprincipe	17
2. Peuterprogramma Hoera Grashoek, locatie de Horizon	18
2.1 Pedagogisch klimaat Hoera	18
A. Een gevoel van emotionele veiligheid	18
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie	21
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie	24
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'	25

1. Pedagogisch werkplan

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers een leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan, gericht op de locatie.

Waar staan we voor?

Hoera kindercentra is gevestigd in de gemeenten Peel & Maas, Nederweert, Weert en Leudal.

Hoera kijkt positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig, voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag. Hoera respecteert dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Hoera gaat bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere organisaties, zoals onderwijs, Jeugdgezondheidszorg, welzijn en natuurlijk met de ouder.

Hoera kindercentra wil niet alleen de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken, maar ook welzijn in deze samenwerking betrekken. Dat vinden we namelijk belangrijk. Hierdoor ontstaan mogelijkheden om optimaal te werken aan de integrale ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van nul tot dertien jaar.

Deze samenwerking krijgt vooral gestalte op lokaal niveau in kernen en wijken. Gezamenlijk creëren de partners een omgeving en een opvoedingsklimaat waarin het individuele kind zich positief kan ontwikkelen op het gebied van cognitieve-, sociaal-emotionele-, motorische- en taalontwikkeling. Centraal staan het kind en de 5 O's: Opvoeding, Ontwikkeling, Ontspanning, Opvang en Onderwijs.

De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van Panningen te optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

1.1 Algemene doelstelling

Hoera De Horizon biedt het peuterprogramma aan aan kinderen vanaf 2 jaar tot aan het moment waarop zij doorstromen naar de basisschool. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk.

Door het bieden van het VVE programma 'Uk & Puk' streven we naar het meegeven van een goede basis aan peuters voor de start op de basisschool.

1.2 Visie

De schoenenwinkel van Hoera

Onze voeten zijn onze basis; zij zorgen dat we evenwichtig op weg kunnen. Schoenen zorgen voor ondersteuning en stabiliteit; die willen wij als Hoera graag bieden. In de schoenenwinkel van Hoera hebben wij schoenen voor vrijwel elke voet; bij ieder kindervoetje zoeken wij de juiste schoen.

De juiste maat natuurlijk, en afgestemd op het doel waarvoor hij gebruikt gaat worden.

Soms heeft een voet een schoen nodig die wij niet in de rekken hebben staan. Ook deze voeten helpen we verder op weg; naar de juiste specialist.

We doen het niet alleen, maar met iedereen die bij de voeten betrokken is. Samen begeleiden we de voeten bij de stappen die zij zetten op hun levenspad!

Hoera; wij lopen met je mee!

Positief pedagogisch klimaat

We willen dat kinderen bij Hoera zich veilig, prettig en vertrouwd kunnen voelen. Deze basis geeft kinderen de ruimte om op onderzoek uit te gaan, te ontdekken en spelenderwijs te leren. Elk kind is uniek en we willen het de kans geven zich optimaal te ontwikkelen.

Maatschappelijk betrokken, Brede lokale samenwerking (IKC)

Hoera kindercentra richt zich op de opvang én ontwikkeling van kinderen. We doen dat allereerst in samenwerking met ouders, maar bewust ook met onderwijs, verenigingen en welzijn.

We streven naar integrale kindcentra (IKC's) waar kinderen van nul tot dertien jaar met elkaar spelen, leren en zich ontwikkelen. Waar wordt gewerkt vanuit een gezamenlijke visie en waar kinderen terecht kunnen voor een zo breed mogelijk pakket aan activiteiten op het gebied van educatie, opvang, welzijn en ontwikkeling.

Zodat ook kinderen die extra zorg of aandacht nodig hebben, zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen opgroeien.

Bij voorkeur zijn onze locaties te vinden in een basisschool, sportcomplex of andere maatschappelijke voorziening. Door deze brede lokale samenwerking ontstaan meer mogelijkheden: om de ontwikkeling van kinderen optimaal te begeleiden én om de voorzieningen in het dorp zo breed mogelijk te houden.

1.3 Pedagogisch klimaat

De pedagogische waarden van Hoera

De pedagogische waarden van Hoera Kindercentra zijn beschreven voor medewerkers, ouders en alle betrokkenen bij Hoera Kindercentra. Het dient ter inspiratie en geeft richting aan ons professioneel handelen.

Hoera Kindercentra acteert in het speelveld van opvang waarbij, in nauwe samenwerking met het onderwijs, gestreefd wordt naar pedagogisch partnerschap met ouders. Hoera Kindercentra biedt een totaalpakket op het gebied van educatie en opvoeding. Vakbe-

kwame professionals faciliteren een rijke leeromgeving waarbinnen het kind zich optimaal kan ontwikkelen. Door niet alleen interne maar ook externe samenwerking, is er een sterke binding met partners uit de omgeving.

Samen spelen en leren

Zowel het dagprogramma als de rijke leeromgeving sluiten aan bij de behoeften van het kind. Het diverse en rijke aanbod is veilig, uitdagend en prikkelend. Het aanbod en de omgeving stimuleren de zelfstandigheid, door zelf ontdekken en onderzoeken mogelijk te maken.

Samen opgroeien

Samenwerking met ouders is gericht op de ontwikkeling van het kind. Gelijkwaardig contact tussen professional en ouders zorgt ervoor dat het kind het uitgangspunt is. De professional en de ouders zijn sparringpartners. Er wordt zo goed mogelijk aangesloten bij thuis. Samen opgroeien is het uitgangspunt.

Samen ontwikkelen

Vakbekwame en betrokken professionals van Hoera Kindercentra werken vanuit het hart. Er wordt gewerkt vanuit eigenaarschap waarin positieve beeldvorming, gelijkwaardigheid en trots belangrijk zijn. Samenwerking en zelfreflectie zijn kenmerken van het handelen en gedrag. Professionals worden duurzaam ingezet op basis van hun eigen expertise. Oog voor het individuele kind en groepsmanagement zijn in balans. Permanente educatie en coaching van de professionals dragen bij aan de continue verbetering en borging van de pedagogische kwaliteit.

Het pedagogisch klimaat

Het is belangrijk dat kinderen zich bij Hoera veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerkers en de speelomgeving, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen zich in hun eigen tempo te laten ontwikkelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Goed ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren.

In de peutergroep vindt er, tijdens schoolweken, ieder dagdeel een gestructureerd peuterprogramma aanbod plaats. We werken met het gecertificeerde VVE- programma Uk & Puk.

Er wordt veelal gewerkt aan de hand van thema's. Ouders worden vooraf via een themabrief geïnformeerd over het nieuwe thema. Daarnaast wordt in de groep zichtbaar gemaakt met welk thema er wordt gewerkt.

De activiteiten die worden aangeboden hebben betrekking op de sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling, taalontwikkeling, rekenontwikkeling etc. Het aanbod van activiteiten en spelmaterialen sluit aan bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Peuters van 3,5 jaar krijgen bijvoorbeeld een knipactiviteit aangeboden, terwijl peuters van 2 jaar mogen scheuren. Er wordt gedifferentieerd binnen het activiteitenaanbod in de groep. Differentiatie die past bij de leeftijd, ontwikkelingsniveau en de belangstelling van het kind.

Binnen het peuterprogramma wordt ook ingespeeld op individuele leermomenten van de kinderen. Kinderen worden gestimuleerd en uitgedaagd in hun algehele ontwikkeling.

1.4 Groepsindeling

Leeftijd	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
2-4 jaar	Peutergroep 16 kinderen	1 of 2 Max. 8 kinderen per pedagogisch medewerker

Hoera De Horizon biedt het peuterprogramma aan op maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag van 8.30 uur tot 12.30 uur.

De afwijkingregeling is niet van toepassing op deze locatie. Omdat er tijdens het peuterprogramma in de praktijk gewerkt wordt met een halve peutergroep (maximaal 8 kinderen) wordt er nooit afgeweken van de BKR. Indien er een toenemende vraag ontstaat voor het peuterprogramma in Grashoek en de groep uitgebreid wordt tot meer dan 8 kinderen zullen hier conform de BKR pedagogisch medewerkers op in worden gezet. In dat geval zijn zij allebei aanwezig van het begin tot het einde van het peuterprogramma en zal er ook dan niet worden afgeweken van de BKR.

1.5 Dagritme

Dagritme peutergroep

's Morgens vindt er een gestructureerd peuterprogramma-aanbod plaats. Uitgangspunt hierbij is het gecertificeerde VVE-programma Uk & Puk. Dit is een educatief programma gericht op de brede ontwikkeling van kinderen van 2 tot 4 jaar. Meer over deze werkwijze is te lezen in het hoofdstuk hierna.

De indeling van de ochtend wordt met de kinderen besproken aan de hand van dagritme kaarten, van Uk & Puk. Interactie wordt gestimuleerd. Kinderen kunnen vaak al zelfstandig benoemen wat ze zien op de kaarten. Er wordt wel eens, met opzet, een kaart anders opgehangen in de rij, de kinderen spelen hier heel positief op in.

Binnen het peuterprogramma wordt er ook ingespeeld op individuele leermomenten van de kinderen. Kinderen worden gestimuleerd en uitgedaagd in hun algehele ontwikkeling. Aanbod van activiteiten en spelmateriaal sluiten aan bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Er wordt gedifferentieerd binnen het activiteiten aanbod.

1.6 Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

Visie op VVE

Het kabinet heeft in het regeerakkoord extra geld uitgetrokken, voor het bestrijden van taalachterstanden bij jonge kinderen en de verbetering van de kwaliteit van VVE.

Belangrijke speerpunten bij de verbeteringen van de voorschoolse educatie zijn:

- een meer opbrengstgerichte aanpak;
- goede interne kwaliteitszorg;
- professionalisering van de pedagogisch medewerkers;
- het versterken van de ouderbetrokkenheid.

De minister wil bereiken dat kinderen met zo min mogelijk taalachterstand en achterstand m.b.t. de andere ontwikkelingsgebieden naar de basisschool gaan.

Op de lange termijn verdienen deze investeringen zich zelf terug. Door extra in te zetten op het tegengaan van taalachterstanden bij jonge kinderen worden de kansen op een succesvolle schoolloopbaan voor deze kinderen groter.

Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters van 2 en 3 jaar en vindt plaats binnen alle peutergroepen van Hoera kindercentra.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de facilitering en indicering van voorschoolse educatie. Binnen de gemeente Peel en Maas is de Jeugdgezondheidszorg (GGD) verantwoor-

delijk voor de indicering van een VVE kind, deze kinderen noemen we doelgroepkinderen. Het extra aanbod voor VVE-geïndiceerde kinderen wordt, voor het voorschoolse deel, door de gemeente gefinancierd uit het OAB budget. Veel gemeenten geven binnen het OAB de hoogste prioriteit aan VVE. Zo ook in de gemeente Peel en Maas.

Het VVE-beleid bij Hoera kindercentra wordt vormgegeven door zes VVE-kwaliteitsaspecten:

- Algemene informatie over de voorschool in het kader van de voorschoolse educatie.
- Ouderbetrokkenheid bij het voorschoolprogramma.
- De kwaliteit van de uitvoering van de voorschoolse educatie.
- De ontwikkeling, begeleiding en zorg.
- De kwaliteitszorg binnen de voorschool.
- De doorgaande lijn.

Hoera Grashoek, locatie de Horizon is een VVE-locatie, in de peutergroep wordt een VVE gecertificeerd programma, Uk & Puk, aangeboden. De peutergroep wordt begeleid door twee VVE-gecertificeerde pedagogisch medewerkers; maximale groepsgrootte is niet meer dan 16 peuters. Gezien het aantal peuters wordt er gewerkt met een halve peutergroep. Deze wordt begeleid door één pedagogisch medewerker. De JGZ bekijkt (aan de hand van een aantal criteria) of het noodzakelijk is om aan een kind een VVE-indicatie af te geven.

Algemene informatie over de voorschool

Het VVE-programma

De VVE-locaties van Hoera kindercentra werken met het erkende VVE-programma Uk & Puk. Ook niet VVE-locaties van Hoera kindercentra maken gebruik van Uk & Puk. Het genoemde VVE-programma is een totaalprogramma; dat wil zeggen dat het gericht is op de brede ontwikkeling van de kinderen.

In de groepen werken we rondom thema's. Bij de start van een nieuw thema worden de ouders hierover geïnformeerd middels een themabrief: het thema, de periode waarin het thema centraal gesteld wordt, themawoorden, liedjes, versjes en eventuele bijzonderheden (spullen die nodig zijn, uitstapjes) worden hierin vermeld. Ook wordt aan ouders gevraagd om materiaal dat aansluit bij het thema van thuis mee te geven. Ouders krijgen tips en handvatten om het kind ook thuis bij de (taal)ontwikkeling te kunnen begeleiden. Op deze manier werken pedagogisch medewerkers en ouders samen aan de taal- en spraakontwikkeling van het kind en versterken zij elkaar.

Kinderen met een VVE-indicatie

Voor de kinderen met een VVE-indicatie is er extra aandacht tijdens de groepsuren. Voor ieder VVE-kind wordt een handelingsplan opgesteld waarin concreet staat omschreven aan welke doelen er wordt gewerkt, op welke manier en met elke frequentie. Ieder kwartaal vindt er een kind bespreking plaats, waarin de gestelde doelen worden geëvalueerd en opnieuw geformuleerd. Dit wordt ook structureel besproken met de ouders tijdens een oudergesprek.

De opbouw van een thema

Alle thema's zijn gericht op het stimuleren van de taalontwikkeling, sociaal communicatieve vaardigheden en beginnend rekenen.

Elk thema bevat twaalf activiteiten: drie activiteiten voor de grote groep, zeven activiteiten voor groepjes van maximaal drie kinderen en twee activiteiten om met kinderen individueel te doen. De duur van een activiteit is afhankelijk van het kind zelf en de interactie in de groep. Er wordt gekeken naar de gestelde doelen van de kinderen en vanuit daar wordt afgesproken in welke groepssamenstelling de activiteit wordt aangeboden.

Ieder thema wordt ingeleid door Puk. Puk is een pop die woont in de peutergroep. Puk is soms wat onhandig, lief, trouw, optimistisch, een vriendje, logeermaatje en praatknuffel. Puk maakt dezelfde dingen mee als de peuters. Door de thema's en activiteiten met Puk in te leiden, worden er herkenbare en veilige situaties gecreëerd.

Voorbeelden van thema's zijn: 'Oef, wat warm' en 'Eet smakelijk'. Bij elk van deze thema's worden meerdere activiteiten aangeboden die aansluiten bij het dagritme van de groep. Zoals tijdens het binnenkomen, in de kring, en het spelen.

De activiteiten doen een beroep op de actieve betrokkenheid van de kinderen. Ze worden gestimuleerd om zelf ontdekkingen te doen en er wordt op allerlei manieren taal uitgelokt. Er zijn verschillende soorten activiteiten: spel, spel in de themahoek, ontdekken, knutselen, voorlezen, kring, expressie, bewegen en meespelen met de kinderen. Alle activiteiten beginnen met een introductie. Deze fase is bedoeld om achtergrondkennis op te roepen en de kinderen enthousiast te maken.

Elke activiteit is uit te breiden, doordat het een moeilijkere variant heeft, bedoeld voor oudere of meer taalvaardige kinderen. Hiermee dagen we de kinderen uit naar een hoger niveau.

Kinderen met een VVE-indicatie

Voor de kinderen met een VVE-indicatie worden de activiteiten regelmatig herhaald en wordt in de themaplanning genoteerd op welke manier en bij welke activiteit speciale aandacht is voor deze kinderen. Dit staat ook beschreven in het handelingsplan.

De activiteiten sluiten aan bij de geformuleerde doelen in het handelingsplan van een VVE-kind. Tevens worden de kinderen met een VVE-indicatie bij activiteiten extra uitgenodigd om deel te nemen en is er speciale aandacht voor het uitlokken van taal.

Spel en spelbegeleiding in de sociaal-emotionele ontwikkeling

Tijdens het vrij spel mogen de kinderen zelf een activiteit kiezen. We bieden hiertoe materialen aan in open kasten op kindelhoogte, zodat de kinderen deze materialen zelf kunnen pakken. Wij gaan uit van respect voor het kind en vertrouwen in zijn/haar ontwikkeling. Kinderen krijgen vrijheid in spel/materiaal keuze. De materialen in de ruimte sluiten aan bij de ontwikkelingsfase waarin de peuters zich bevinden en zijn zo opgesteld dat zij hen aanzetten tot spelen.

Bij het vrijspelen volgen we het spel van de kinderen. De pedagogisch medewerker speelt met de kinderen mee. Op deze manier kan ze bijvoorbeeld andere kinderen ook bij het spel betrekken of kinderen helpen hun spel uit te breiden. Als kinderen bijvoorbeeld regelmatig treintje spelen kan de pedagogisch medewerker ook instappen en vragen: waar gaan we vandaag naar toe? Rijd je ook mee..., we gaan naar... . Heb je een kaartje voor mij? VVE-kinderen worden extra uitgenodigd bij de spelactiviteiten waarbij de pedagogisch medewerker meespeelt en begeleid.

Activiteiten aanbod

We bieden gevarieerde, leeftijds-adequate activiteiten aan die passen bij het geplande thema of de actualiteit. Voorbeelden van activiteiten zijn: knutselen, zingen, kleien, verkleiden, dansen, voorlezen, voelen in de tastkast, enz. De activiteiten sluiten aan bij de belevingswereld van het kind.

We proberen alle ontwikkelingsgebieden te stimuleren en vinden het vooral belangrijk dat de kinderen veel plezier hebben. Vanuit de intrinsieke motivatie van kinderen proberen we middels spel te komen tot ontwikkeling. Welbevinden en betrokkenheid zijn hierin sleutelwoorden. Bij de activiteiten laten we de kinderen zelf doen wat ze aankunnen, doen we samen wat ze nog niet kunnen en zoeken we naar uitdaging bij datgene wat ze al heel goed kunnen. Succeservaringen zijn hierin erg belangrijk en zorgen ervoor dat kinderen vertrouwen krijgen in zichzelf en het eigen kunnen.

Het plezier en het ontdekken van het materiaal en eigen talenten staan centraal. Het resultaat is daaraan ondergeschikt. De activiteiten worden aangeboden in verschillende werkvormen: grote groep, kleine kring, individueel, in de groepsruimte of buiten de groepsruimte. Binnen de groepsruimte zijn verschillende hoeken aanwezig; bijvoorbeeld de huishoek, de bouwhoek, de leeshoek. Materialen die aanwezig zijn in de hoeken passen bij de leeftijd van de kinderen en passen ook bij het thema.

Tevens is de pedagogisch medewerker zich bewust van de interactiemogelijkheden tijdens de overige activiteiten, bijvoorbeeld een tafelmoment en het verschoneren, het grijpen van kansen.

De kinderen met een VVE-indicatie

Voor de kinderen met een VVE-indicatie worden er minimaal twee keer per week activiteiten gearrangeerd die aansluiten bij het individuele handelingsplan. Waar mogelijk wordt er gebruik gemaakt van een groepsplan.

De kinderen verlaten de stamgroep soms voor deze activiteiten. Dit gebeurt altijd onder begeleiding van de pedagogisch medewerker.

Taal en begeleiding

Ieder dagdeel wordt er voorgelezen in de grote of kleine kring. Voorlezen stimuleert de taalontwikkeling, de spel- en denkontwikkeling van kinderen.

Bij de thema's worden woordenlijsten gebruikt met specifieke woorden die in de activiteiten nadrukkelijk gebruikt worden. Woordjes die kinderen zelf aangeven bij hun beleving van het thema kunnen toegevoegd worden.

De doelwoorden worden gevisualiseerd met echte materialen en waar nodig met afbeeldingen.

Bij Hoera kindercentra stimuleren we de kinderen om veel te vertellen en actief bezig te zijn met taal. Interactie tussen de kinderen onderling wordt gestimuleerd als ook de interactie tussen het kind en de pedagogisch medewerker.

De taalstimulering vindt ook plaats binnen het spel van de kinderen waarin de pedagogisch medewerker een actieve en begeleidende rol speelt. Taalstimulering vindt zowel binnen als buiten plaats, tijdens alle activiteiten. Ook tijdens het buitenspel zijn de pedagogisch medewerkers bewust bezig met het uitlokken van taal.

Kinderen met een VVE-indicatie

Aan de kinderen met een VVE-indicatie worden extra taalactiviteiten aangeboden. In een klein groepje of individueel worden (nieuwe) woorden aangeleerd vanuit de principes:

- Selecteren (voorbereiden)
- Semantiseren (betekenis geven aan)
- Consolideren (herhalen/ inslijpen)
- Controleren (kennen ze de woorden)

Motoriek en begeleiding

Buitenspelen is een onmisbaar onderdeel tijdens het peuterprogramma. Bij Hoera kindercentra krijgen kinderen de ruimte om te klauteren, te rennen, met water en zand te experimenteren en te oefenen met rijdend materiaal. We stimuleren de VVE-kinderen om mee te doen. Samen plezier beleven aan motorisch activiteiten staat voorop.

We streven ernaar om elke dag, ongeacht het weer, even naar buiten te gaan om kinderen de verschillende weersomstandigheden te laten voelen en daarbij taal toe te voegen. Ook als we binnen zijn, bieden we activiteiten aan om de grote en de kleine motoriek te stimuleren. We laten kinderen daarbij veel zelf doen.

Daar, waar mogelijk, kan er ook gebruik gemaakt worden van een gemeenschappelijke hal in het gebouw.

Naast de grove motoriek is er ook aandacht voor de fijne motoriek en de sensomotoriek. De fijne motoriek wordt gestimuleerd door knip-, plak- en kleurwerkjes, door het aanbod van puzzels, kralen, enz. De sensomotoriek wordt gestimuleerd door te spelen met zand, water, mais, papier, scheerschuur, herfstmateriaal, exploratiebak enz.

Rekenprikkel en begeleiding

Spelenderwijs worden kinderen geconfronteerd met vaardigheden zoals beginnende rekenontwikkeling en ruimtelijke oriëntatie. Als we naar buiten gaan wordt er samen met de kinderen geteld wie er allemaal aan het wandeltouw staan. Is iedereen aanwezig of is er een kindje niet. Verder worden er diverse spelactiviteiten en materialen aangeboden om de kinderen te prikkelen, denk aan torens bouwen en blokjes tellen, is deze toren hoog of laag, enz. Tijdens het fruitmoment worden er verschillende gelegenheden aangegrepen om de begrippen meeste, minste, veel weinig, enz. te benoemen.

Daarnaast komen er binnen het thema regelmatig activiteiten aan bod die de rekenontwikkeling stimuleren.

In de peutergroepen wordt er met de kinderen zowel in de kleine als de grote groep gewerkt. Daarnaast wordt er gedifferentieerd naar leeftijd, ontwikkelingsgebied en ontwikkelingsniveau. Het kind is hierin leidend, wat heeft het nodig?

Kinderen met een VVE-indicatie

De kinderen met een VVE-indicatie stimuleren we extra hieraan mee te doen en worden extra uitgedaagd om te komen tot taal.

Dagindeling

Gedurende 40 weken per jaar, vindt er een gestructureerd programma-aanbod plaats. Het peuterprogramma wordt veelal gedurende de ochtenden aangeboden.

Terugkerende activiteiten in het programma zijn:

- Kringgesprek;
- Keuze activiteit;
- Gezamenlijk fruit- en drinkmoment;
- Taalstimuleringsactiviteit;
- Spel (binnen en/of buiten);
- Gezamenlijke gezonde lunch;
- Dagdeel afsluiting.

De meeste kinderen komen minimaal twee dagdelen per week naar de peutergroep. De kinderen met een VVE-indicatie komen vier dagdelen per week. Hoera is wettelijk verplicht om een programma-aanbod van 16 uur per week te faciliteren.

Bij het peuterprogramma is het belangrijk dat kinderen regelmaat in de dagindeling ervaren. Regelmaat geeft veiligheid en vertrouwen voor kinderen. Daarom hanteert de groep een vaste dagindeling, we visualiseren dit middels dagritmekaarten.

De dagritmekaarten hangen op kind hoogte, op een zichtbare plaats. Kinderen kunnen, ter ondersteuning, gedurende de ochtend zelf op de kaarten kijken. De volgende kaarten worden o.a. gebruikt: vrij spel, handen wassen, eten en drinken, wc, naar buiten, kringactiviteit, knutselen, feest vieren en naar huis.

Door de structuur weten de kinderen precies waar ze aan toe zijn. Als peuters het even moeilijk hebben, kijken we samen nog eens naar de kaarten. Zo zien we wat al gedaan is en wat we nog gaan doen. Vaak helpt dit heel goed.

1.7 Zorgstructuur

Mentorschap

Door het volgen van de ontwikkeling van ieder kind, sluit de pedagogisch medewerker aan bij de individuele behoefte van het kind. Om deze ontwikkelingsbehoefte goed te kunnen volgen en een doorgaande ontwikkelingslijn te kunnen waarborgen, heeft ieder

kind bij Hoera een eigen mentor. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker de mentor is van hun kind. De mentor volgt een kind door middel van het observatie- en registratie instrument Kijk!. De pedagogisch medewerkers zijn geschoold in het observeren en registreren van Kijk!. De mentor houdt regelmatig de ontwikkeling van de kinderen bij in de observatieklapper en op afgesproken registratiemomenten wordt een compleet beeld van een kind uitgewerkt. De mentor bespreekt het kind tijdens kindbesprekingen die structureel geagendeerd zijn. Indien nodig neemt zij het initiatief voor een ontwikkelgesprek met andere betrokkenen dan ouders. Ouders geven hier vooraf toestemming voor middels het toestemmingsformulier.

Ouders van VVE-geïndiceerde kinderen krijgen minimaal twee keer per jaar een uitnodiging voor een oudergesprek. Daarnaast hebben de GGD en Hoera twee maandelijks een overleg waarbinnen alle VVE kinderen en de voortgang van de ontwikkeling worden besproken. De Intern Begeleider van de basisschool sluit ook aan tijdens dit overleg. Indien nodig kan een pedagogisch medewerker beroep doen op de expertise van de Intern begeleider van de basisschool.

Peutervolgsysteem

Alle peuters worden bij ons gevolgd middels een peutervolgsysteem genaamd Kijk!. Dit peutervolgsysteem heeft betrekking op de sociaal- emotionele ontwikkeling, de taalontwikkeling, de rekenontwikkeling en de motorische ontwikkeling. Het peutervolgsysteem brengt duidelijk de ontwikkeling van het kind in kaart en geeft de pedagogisch medewerkers handvatten om hun handelen en aanbod van activiteiten aan te passen. Kijk! is opgebouwd vanuit ontwikkelingslijnen en mijlpalen. Betrokkenheid en basiskenmerken van kinderen zijn de pijlers van Kijk!. We houden regelmatig de ontwikkeling van kinderen bij in de observatieklapper en op afgesproken momenten (minimaal jaarlijks rond de verjaardag van het kind) wordt een compleet beeld van een kind uitgewerkt en met de ouders besproken. Indien daar aanleiding voor is, zullen de gegevens al eerder met de ouders worden besproken.

Voor alle kinderen met een zorgvraag wordt er gewerkt met een handelingsplan. Dit handelingsplan omschrijft aan welke doelen gewerkt gaat worden en op welke manier. Na het uitvoeren van het handelingsplan wordt er geëvalueerd of de aangeboden begeleiding en zorg effect hebben gehad.

Er wordt structureel een overzicht bijgehouden van kinderen die zorg nodig hebben. Indien nodig wordt, altijd in overleg met de ouders/verzorgers, de expertise van externe samenwerkingspartners aangevraagd wanneer Hoera deze expertise niet zelf in huis heeft.

Wanneer er zorgen rondom het kind liggen die binnen de reguliere samenwerkingsverbanden met betrokken partners niet kunnen worden opgelost, kan er een beroep worden gedaan op de gezinscoach of kan een kind worden ingebracht tijdens een ronde tafel overleg. Hiervoor is altijd toestemming van de ouders nodig.

Verschillende professionals nemen deel aan het ronde tafel overleg. De gezinscoach is bereikbaar via de Gemeente Peel en Maas; T: 077-3066666, M: vraag@peelenmaas.nl

Doorgaande lijn

Voor de overdracht naar de basisschool geven de ouders schriftelijk toestemming op het Kijk! registratieformulier. Het registratieformulier wordt als het kind bijna 4 jaar is overgedragen aan de basisschool. De mentor is verantwoordelijk voor deze overdracht. Het betreft altijd een warme overdracht naar de basisschool, ongeacht of het een kind met

een VVE-indicatie is of niet. Waar mogelijk worden thema's van de basisschool afgestemd op de thema's van de peutergroep.

Samenwerking

Tussen de peutergroep en de onderbouw van basisschool De Horizon wordt een start gemaakt om de samenwerking te intensiveren. Er worden afspraken gemaakt over de doorgaande lijnen en het verder vormgeven daarvan en over de warme overdracht voor alle peuters van Hoera Grashoek, locatie de Horizon. De peuters, gaan tegen het moment dat ze doorstromen naar de basisschool, al regelmatig een kijkje nemen in hun nieuwe groep.

Deskundigheidsbevordering en begeleiding van de pedagogisch medewerkers

In samenspraak met de gemeenten worden alle pedagogisch medewerkers die bij ons werkzaam zijn geschoold. Dit gebeurt procesmatig. Bijscholing vindt plaats op verschillende gebieden waaronder:

- Bijscholing Uk & Puk (VVE) twee maal per jaar;
Inhoud:
  - ontwikkeling van het jonge kind
  - manieren waarop het jonge kind 'leert'
  - gericht en methodisch stimuleren
  - ontwikkelingsgericht werken
  - observeren
  - taalontwikkeling
  - ouderbetrokkenheid
- Verkort certificeringstraject Uk & Puk voor de pedagogisch medewerkers die alleen in het bezit zijn van Vversterk of VVE Bekwaam.
- Scholing Nederlands 3F, alle pedagogisch medewerkers worden getoetst op het spreken in 2018. Zo nodig vindt er scholing plaats. De toets begrijpend lezen heeft in het najaar van 2017 plaatsgevonden. In februari start de scholing begrijpend lezen, voor degenen die de toets niet behaald hebben, deze zal in juni worden afgerond. Op 1 januari 2019 moet iedereen in het bezit zijn van Nederlands 3F voor wat betreft begrijpend lezen en spreken.
- Training NT2. Op welke manier kan de pedagogisch medewerker een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de taal bij de NT2 kinderen.
- Training opbrengstgericht werken met peuters. Het gaat in deze training om:
  - Ervaren dat spelend leren en opbrengstgericht werken hand in hand gaan.
  - Ervaren hoe inspirerend het is om peuters door opbrengstgericht werken stappen verder te brengen in hun ontwikkeling, gebruikmakend van de VVE-methodiek waar u mee werkt.
  - Leren hoe u peuters verder kunt brengen op de domeinen taal en rekenen in samenhang met de sociaal emotionele ontwikkeling, waarbij welbevinden van het kind voorop staat.
  - Kennis en handvatten krijgen om opbrengstgericht werken vorm te geven in uw eigen groep.
  - Samen, als organisatie, stappen zetten om opbrengstgericht werken te realiseren.
- Scholing Landelijke meldcode kindermishandeling (continu), inhoud:
  - Landelijke meldcode kindermishandeling en de te volgen procedure/stappen.
  - Signalen van kindermishandeling.
- scholing kinder-EHBO/ BHV, structureel.

Begeleiding van de pedagogisch medewerkers

Tijdens groepsoverleggen komt de voorgenoemde scholing regelmatig terug. Ieder kwartaal vindt er een kind bespreking plaats. Zo nodig vaker. Daarnaast wordt er op de groepen gecoacht door de assistent-leidinggevenden en clustermanagers.

1.8 Ouderbetrokkenheid

Het belang van ouderbetrokkenheid

De Onderwijsraad adviseerde in 2010 om te investeren in partnerschap tussen ouders en school. Doel is dat ouders en school als partners samenwerken, samen de verantwoordelijkheid nemen voor de ontwikkeling van kinderen en elkaar daarbij ondersteunen en versterken. Wat voor de scholen geldt, is natuurlijk ook van belang voor de voorschoolse instellingen. De voorschool legt de basis voor ouderbetrokkenheid. Juist de voorschoolse VVE-instellingen hebben de belangrijke taak om partnerschap met ouders vorm te geven. Voor veel ouders is het een spannend moment als hun kind voor het eerst naar het peuterprogramma of het kinderdagverblijf gaat. Wanneer ouders geen Nederlands spreken, dan wordt een tolk ingeschakeld, tijdens het intakegesprek. Tijdens het gesprek wordt stilgestaan bij de vragen die de ouders hebben. Beheersen ze de Nederlandse taal, hebben ze hulp uit de omgeving nodig, kunnen ze e-mail ontvangen, hoe kunnen de ouders de informatie vanuit Hoera het beste tot zich nemen? Ook wordt besproken aan welke inspanningsverwachtingen zij moeten voldoen t.a.v. hun kind en hoe ze dit kunnen doen. Het is aan Hoera om ouders het vertrouwen te geven, dat zij er samen met hen ervoor zorgen dat hun kind zich prettig voelt en zich goed kan ontwikkelen. De onderwijsinspectie ziet erop toe dat de voorscholen op een adequate manier ouderbeleid voeren en heeft het onderdeel ouderbetrokkenheid een belangrijke plaats gegeven in het VVE-toezichtkader.

Doel van de ouderbetrokkenheid

Vanuit de overtuiging dat actieve betrokkenheid van ouders één van de belangrijkste factoren is in het ontwikkelingssucces van kinderen wil Hoera de ouderbetrokkenheid meer stimuleren en gestalte geven.

Hierbij worden de volgende doelen gesteld:

- Ouders en Hoera zijn wederzijds goed geïnformeerd over de ontwikkeling van het kind;
- Bij de start van ieder thema wordt er een VVE-thuis bijeenkomst gepland voor de ouders van de VVE-kinderen, zo vindt afstemming plaats met de thuissituatie. Het thema dat centraal staat in de groep, krijgt ook een plek in de thuissituatie.

Het thema wordt gepresenteerd aan de hand van een leesboekje en een werkboekje.

De informatie-uitwisseling tussen ouders en professional vindt structureel plaats volgens de afgesproken oudercontacten.

Ouderbetrokkenheid in de praktijk

Jaarlijks vindt rond de verjaardag van het kind een oudergesprek plaats op initiatief van Hoera. Bij de kinderen met een VVE indicatie worden er met de ouders individuele afspraken gemaakt over de oudercontactmomenten. Deze zijn frequent, doch minimaal 4x per jaar.

Met de ouders van de kinderen met een VVE indicatie wordt op deze momenten de voortgang van het handelingsplan besproken, worden doelen geëvalueerd, bijgesteld en worden nieuwe doelen vastgesteld.

Daarnaast worden bijzonderheden rondom de ontwikkeling van het kind besproken bij de breng- en haalmomenten. Het persoonlijk contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerker vindt Hoera erg belangrijk.

De 'reguliere' dingen worden tijdens de breng- en haalmomenten besproken.

Wanneer er behoefte is aan een gesprek tussen de ouders en de pedagogisch medewerker wordt er een afspraak gepland. Dit kan op initiatief van de ouder of de pedagogisch medewerker.

Het Kijk! Observatie- en registratie instrument is een belangrijk middel om samen met de ouders de ontwikkeling van het kind goed in beeld te krijgen en te houden.

Ouders worden op verschillende manieren uitgenodigd om thuis activiteiten met hun kind te doen die de (taal)ontwikkeling stimuleren.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Ouders worden gestimuleerd een gratis abonnement bij de bibliotheek af te sluiten voor hun kind. In de ouderbrieven over de thema's worden ouders geïnformeerd over de voorleesboekjes, liedjes, versjes en woorden die worden aangeboden, zodat ze hier thuis ook mee aan de slag kunnen. Ook is er regelmatig aandacht voor het belang van voorlezen aan jonge kinderen.
- Voor ouders waarvan de kinderen nauwelijks of niet de Nederlandse taal beheersen zijn er pictogrammen beschikbaar die de eerste basiswoorden aanduiden die belangrijk zijn binnen de groep. Deze mogen ouders mee naar huis nemen om ook thuis mee aan de slag te gaan.
- Ouders worden bij elke themaplanningsperiode uitgenodigd om in de groep te komen kijken naar de activiteiten die zijn ondernomen. Ook worden ze uitgenodigd om bij haal- en brengmomenten samen met hun kind te bekijken wat er bij de vertel- en thematafel is gebeurd.

Naast het aanbod van activiteiten thuis, worden er ook regelmatig ouderbijeenkomsten georganiseerd door Hoera, vaak in samenwerking met andere partners:

- De oudercommissie organiseert een keer per twee jaar een ouderbijeenkomst rondom een opvoedthema: positief opvoeden, logopedie, fysiotherapie, enz.
- Hoera kindercentra organiseert minimaal twee keer per jaar een ouderbijeenkomst rondom taalontwikkeling en woordenschat voor de ouders van de VVE-kinderen.
- Hoera kindercentra organiseert een keer per jaar de workshop voorlezen aan jonge kinderen in samenwerking met de bibliotheek.
- Hoera kindercentra organiseert een keer per jaar de workshop interactief voorlezen in samenwerking met de bibliotheek.

1.9 Medewerkers

Hoera werkt met pedagogisch medewerkers die minimaal een MBO-opleiding niveau drie of vier hebben, met een pedagogische achtergrond afgerond. Soms wordt er gewerkt met een vrijwilliger. Deze is altijd boventallig aanwezig, biedt ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers maar draagt nooit de verantwoordelijkheid voor de groep of voor een individueel kind. Een vrijwilliger is altijd in het bezit van een VOG.

Scholing en bijscholing

Hoera heeft in een organisatie-breed opleidingsplan beschreven waaraan pedagogisch medewerkers kunnen deelnemen. Hierbij valt te denken aan VVE-scholing Uk en Puk, scholing deBabyspecialist, scholing Meldcode, BHV en Kinder-EHBO. Jaarlijks vinden er met alle medewerkers Persoonlijke Ontwikkelings Gesprekken (POG) plaats. In dat gesprek wordt besproken wat er noodzakelijk is aan opleiding. Ook kan door de pedagogisch medewerker aangegeven worden op welk vlak er opleidingsbehoefte is. Uitgangspunt is dat iedere pedagogisch medewerker zich er van bewust is dat permanente educatie een basis is. Voor het werken volgens de VVE-methodiek worden medewerkers op de groep gecoached door een VVE-coach. Hiervoor wordt o.a. video-interactie ingezet.

Samenwerking

Hoera werkt nauw samen met basisschool de Liaan. Samen wordt er gewerkt aan een toekomstig integraal kindcentrum. Pedagogisch medewerkers en leerkrachten volgen gezamenlijk een opleidingstraject vanuit de Daltonvisie om zo gezamenlijk een doorgaand pedagogisch klimaat aan te kunnen bieden. Daarnaast wordt er gewerkt aan meer afstemming op activiteiten niveau tussen de leerkrachten van de onderbouw en de pedagogisch medewerkers van de peutergroep.

Aantoonbaar taalniveau 3F

Pedagogisch medewerkers vervullen een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen. Taal is hierbij elementair. Derhalve dient iedere pedagogisch medewerker te beschikken over een landelijk vastgesteld 3F-niveau met betrekking tot spreek- en leesvaardigheid. Indien dit middels een diploma niet aantoonbaar is, leggen medewerkers een toets af. Afhankelijk van het resultaat wordt scholing ingezet met als doel dat alle pedagogisch medewerkers in augustus 2019 voldoen aan deze voorwaarde.

Stagiaires

Binnen onze organisatie bieden wij leerlingen de gelegenheid om praktijkervaring op te doen. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurt door de praktijkopleider. Leerlingen kunnen in de groepen praktijkervaring op doen, ze zijn altijd boventallig aanwezig in een groep.

Het betreft veelal leerlingen van de opleiding Pedagogisch werker (PW) niveau 3 of 4, studenten van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn, niveau 2. Of een enkele leerling van een HBO opleiding, bijvoorbeeld Management Kinderopvang, Pedagogiek, Social Work. Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Zorg en Welzijn niveau 2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiaires van de opleiding PW-3 en PW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/ uitgebreid. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt altijd bij de pedagogisch medewerker in de groep.

PW-4 leerlingen kunnen ook ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor de assistent-leidinggevende, het betreft dan veelal groep overstijgende taken.

In de baby/dreumesgroep worden geen stagiaires ingezet die korter dan een half jaar stagelopen. Het aantal stagiaires is niet meer dan 33% van het personeelsbestand aan pedagogisch medewerkers op het kindercentrum.

Begeleiding stagiaires

De stagiaires worden gekoppeld aan een vaste medewerker op de groep. Deze neemt de begeleiding van de opdrachten en beoordeling op zich. Tijdens de werkoverleggen worden de stagiaires besproken met de andere collega's. Op deze manier waarborgen we transparantie in het team en voor de stagiaires een brede begeleiding. Iedere maand is er een begeleidingsgesprek buiten de groep waarin leerdoelen en voortgang besproken worden. Opdrachten worden tijdens rustige momenten op de groep besproken. Ook is er vier keer per schooljaar een beoordelingsmoment waarin de stagiaires gevraagd worden om hun groei en voortgang aan te tonen. Afhankelijk van opleiding van de stagiaires is er nog een gesprek met de praktijkbegeleider van school.

Formatieve inzet van stagiaires

Stagiaires kunnen formatief worden ingezet bij ziekte en verlof van een pedagogisch medewerker. Er ligt dan wel een contract aan ten grondslag. Dit gebeurt in het kader van kwaliteitsoverweging en continuïteit. In dit soort gevallen kan de afweging gemaakt worden dat het voor kinderen veiliger is het vertrouwde gezicht van een stagiaire op de groep te hebben dan een redelijk onbekende invalskracht. Stagiaires kunnen alleen

worden ingezet op de eigen stagelocatie, ze staan dan niet alleen op de groep (m.u.v. de pauze). Een MBO-stagiaire mag niet formatief worden ingezet tijdens het eerste leerjaar.

1.10 Wenbeleid binnen Hoera

Binnen Hoera De Horizon is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe stamgroep. Deze wenaafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Wenbeleid bij nieuwe instroom (extern)

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen. Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de beroepskracht-kindratio niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep komt. Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen kan gedurende maximaal 3,5 uur per wemoment. In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Wanneer kinderen komen wennen in de groep, leren ze hun groepsgenootjes al een beetje kennen, ze draaien mee in de structuur van de dag. Tijdens het wemoment is er een vaste pedagogisch medewerker van die groep aanwezig zodat het kind al kan kennismaken met de pedagogisch medewerker. Het kind wordt vanuit nabijheid begeleid zodat het zich veilig en vertrouwd gaat voelen in de groep.

Kinderen met een VVE-indicatie

Voor de ouders van de kinderen met een VVE indicatie is er tijdens de intake extra aandacht. Er wordt besproken op welke manier deze ouders informatie vanuit Hoera het beste tot zich kunnen nemen. Beheersen ze de Nederlandse taal, hebben ze hulp nodig van mensen in de omgeving, kunnen ze e-mail ontvangen, enz. Ook wordt met deze ouders besproken aan welke inspanningsverwachtingen zij moeten voldoen voor de VVE indicatie van hun kind(eren). Wat kunnen zij betekenen voor hun kind? Wat wordt er van de ouders verwacht?

Wenbeleid bij doorstroom (intern)

Omdat er op locatie De Horizon alleen het peuterprogramma wordt aangeboden is er geen sprake van interne doorstroom.

1.11 Beleid rondom extra dagdelen

Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dagdeel af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt. Dit is mogelijk wanneer de maximale stamgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Dit incidentele opvang moment vindt in principe binnen de eigen stamgroep plaats. De mogelijkheid om een extra opvang moment buiten de stamgroep af te nemen, indien er geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt is bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke stamgroep geplaatst wordt. Wanneer de groeps grootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere stamgroep geplaatst worden. Zodra er plaats is in de oorspronkelijke stamgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe)

plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst

Gratis dagdeel

Alle ouders krijgen op jaarbasis 3 gratis dagdelen per kind. Gratis dagdelen kunnen worden ingezet wanneer de maximale stamgroeps evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Gratis dagdelen worden ingezet in de oorspronkelijke stamgroep van het kind.

1.12 Open deurenbeleid en vierprincipe

Hoera vindt het belangrijk om te differentiëren in leeftijden en ontwikkelingsbehoeftes, daarom werken we ook vanuit een open deurenbeleid. Zo kunnen bijvoorbeeld jonge kinderen leren van de oudere kinderen. Oudere kinderen leren ook rekening te houden met de jongere kinderen.

Alle kinderen zitten in een stamgroep, dit is hun vaste groep. Op sommige momenten worden de kinderen in groepen van een andere samenstelling opgevangen. Er worden bijvoorbeeld activiteiten georganiseerd buiten de groepsruimten, zoals buiten. Daarnaast schept de bezettingsgraad gelegenheid om kinderen uit verschillende groepen met elkaar en elkaars speelgoed te laten spelen, bijvoorbeeld tijdens minder drukke dagen, tijdens vakanties etc. Kinderen kunnen hierdoor steeds vaker kiezen waar en met wie ze willen spelen. Als kinderen deelnemen aan activiteiten die niet plaatsvinden in de stamgroep, dan geven ouders hiervoor toestemming middels het formulier toestemmingsverklaring. Het betreft activiteiten in het kader van de samenwerking met de basisschool of activiteiten die plaatsvinden op een andere locatie van Hoera.

Vierogenprincipe Hoera Grashoek, de Horizon

Er wordt op de volgende manieren vorm gegeven aan het vierogenprincipe:

- Omdat Hoera Grashoek, locatie de Horizon gevestigd is in het schoolgebouw en alleen geopend is tijdens de schoolweken van 8.30 tot 12.00 uur zijn er altijd leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel in het gebouw aanwezig. Er kan te allen tijde iemand binnen komen zonder dat diegene zich hoeft aan te kondigen.
- Clustermanagers en assistent leidinggevendend lopen regelmatig onaangekondigd de groepsruimte binnen (met inachtneming van de rust in de groep). Ook de directeur legt met enige regelmaat bedrijfsbezoeken af op verschillende tijdstippen zonder voorafgaande aankondiging.
- Bij Hoera kindercentra heerst een open, professioneel klimaat waarbij pedagogisch medewerkers door de leidinggevendend herhaaldelijk worden uitgenodigd om elkaar feedback te geven hetgeen een positieve bijdrage heeft aan het totaal van hun professioneel handelen en de pedagogische sfeer.
- Bij uitstapjes wordt er in het kader van het vierogenprincipe zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Meestal zal het aantal deelnemende kinderen vanwege de BKR al om minimaal twee medewerkers vragen. Indien dit niet het geval is, worden deze uitstapjes bij voorkeur ook begeleid door meer dan één persoon; minimaal een pedagogisch medewerker, geassisteerd door een vrijwilliger of stagiaire.

1.12 Oudercommissie

Hoera kindercentra werkt met oudercommissies. Ouders van de kinderen die gebruik maken van de opvangvoorzieningen van Hoera Grashoek, locatie de Horizon worden uitgenodigd om deel te nemen aan de oudercommissie. Hiervoor wordt een oproep gedaan via

de nieuwsbrief en op de locatie wordt een flyer opgehangen.

De oudercommissie vergadert ongeveer 6 keer per jaar, dit bepaalt de oudercommissie. Indien er geen oudercommissie voor de betreffende locatie actief is zorgt Hoera voor alternatieve ouderraadpleging. Dit gebeurt via extra nieuwsbrieven, thema-avonden en informatie via ouderportaal.

2. Peuterprogramma Hoera Grashoek, locatie de Horizon

Peutergroep Hoera Grashoek, locatie De Horizon biedt opvang aan kinderen van 2 jaar tot 4 jaar.

2.1 Pedagogisch klimaat Hoera

In ons pedagogisch klimaat hechten we er veel waarde aan dat kinderen zich veilig en vertrouwd voelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We stimuleren bijvoorbeeld de zelfstandigheid van kinderen, door ze zoveel mogelijk op hun eigen kunnen aan te spreken. We bieden de kinderen ook een uitdagende omgeving, waarin ze op ontdekking kunnen gaan.

Bij Hoera gaan we uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid bieden;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen van kinderen herkennen.

A1. In de leid(st)er-kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontleen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De pedagogisch medewerker-kind ratio verschilt per groep.

Een pedagogisch medewerker moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in z'n gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld "Ik ga nu je snoet poetsen" of "we gaan plussen".
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een pedagogisch medewerker moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt / verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "jij bent lief voor dat baby'tje" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale /non verbale signalen, bijvoorbeeld "zou jij graag dat autootje willen hebben"?

- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ..... maar.....". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij.

Je leert het kind dat het in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:

- Luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt;
- Geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ook "stille" kinderen;
- Wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen";
- Voer je met kinderen één op één gesprekjes;
- Praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met 'n kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier";
- Ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een pedagogisch medewerker geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een pedagogisch medewerker bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een pedagogisch medewerker kan het humeur van een kind inschatten en gaat daar in mee tot de groeps sfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een pedagogisch medewerker maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft.
- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten (bijv. speelhal en keuken).
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de CAO.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindergericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld, het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- "Warm en eigen": gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een 'balans' gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:

- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Regelmatig moet er gelucht worden, als kinderen uit bed komen, de raam openzetten op de slaapkamer.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet er gerend en gefietst kunnen worden.

A3. In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.

Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:

- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld om 9.30 uur fruit eten.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen etc.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden "ga je mee een puzzel maken". We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind etc.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:

- Kringgesprekken te voeren;
- (Zang)spelletjes doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekje met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:

- Zelf de dingen voor, bijvoorbeeld op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen.
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.

Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Bij kringspelletjes worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorgmomenten.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Een kind te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan- en in te voelen hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- In te schatten of je kinderen iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.

- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:

- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningpunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:

- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld om half 12 boterhammen eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met Sint Maarten.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.

Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen". De pedagogisch medewerker biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind. Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.

Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:

- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "Kijk uit, blijf af" etc.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, "gek-doen" of stout-zijn" van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.
- Gevarieerde activiteiten aan te bieden. Je laat het kind zelf initiatief nemen.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- Alert te zijn dat hij/zij op een positieve manier en toon iets tegen een kind zegt.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind

Een pedagogisch medewerker stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en "bijna-ongelukjes" worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevendende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of je begroet de kinderen persoonlijk bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een pedagogisch medewerker gebruiken/benutten als "sociale leeromgeving". Dit kan een pedagogisch medewerker doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben etc. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.

- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Het activiteitsaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen etc.
- Het werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind 't gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aan te bieden die bij ontwikkeling van het kind past.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komen aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling makkelijker.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoensgerichte /thema gerichte activiteiten, bijvoorbeeld thema-maand herfst.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:

- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het kansen biedt voor individuele leermomenten.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:

- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het prikkelend is, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot zowel individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spel materiaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.

De rol/positie van de pedagogisch medewerker tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:

- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind. Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker zegt tegen een kind: "Ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en "vijandigheid" tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag etc.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de "bekende kinderen" helpen de "nieuwe kinderen" om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit.

De activiteiten zetten aan tot wisselende groepsamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger kind naast een oudere kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud. Deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken etc.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. Sinterklaas of Sint Maarten.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleden.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen, bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- Elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- Wat mag en moet tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten, korstjes opeten; bord leeg eten; eerst een boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.

- Spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne, handjes wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag verwijst je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en nalaten denken over de afspraak.

Als pedagogisch medewerker kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld Kerstmis of Suikerfeest.
- Kinderen bewust maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

D2. De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten / aankleden, opruimen, schoonmaken etc.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends, ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).

- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door bijvoorbeeld een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel etc. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Als pedagogisch medewerker kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wachten". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.

Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering.

Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar "iets" gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek etc.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleden om rollen te oefenen etc. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.

Stichting

Hoera kindercentra

Ruijsstraat 20 - 5981 CM Panningen

Tel. (077) 358 97 97

info@hoerakindercentra.nl

www.hoerakindercentra.nl